

ARVIKA KOMMUN

Trygghet, ansvar och respekt

Edane skola 2019-2020

Förskoleklass
Grundskola, åk.1-6

Årlig plan mot diskriminering,
kränkande behandling
och trakasserier

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Plan mot kränkande behandling.....	3
Vision	4
Ordlista	5
Skolans arbete - ansvarsfördelning	6
Kartläggning under läsåret 2018/2019	6
Kränkande behandling	12
Trakasserier och sexuella trakasserier	13
Diskrimineringsgrunderna	13
Delaktighet - förankring - information	16
Kompetensutveckling	17
Uppföljning och utvärdering	17
Stödfrågor vid utvärderingen av planens mål och åtgärder.....	18
Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet	18
Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet.....	19
Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp kränkande behandling och trakasserier mellan elever	19
BILAGA 1	20
BILAGA	22
BILAGA 3	24
Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier/diskriminering.....	25
Kontakter för mer information	26

Bakgrund

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är olagliga handlingar. I skolan är trygghet och studiero grundförutsättningar för utveckling och lärande. För att stärka dessa grunder och de rättigheter varje människa har till sin egen okränkbarhet har vi två lagar.

Diskrimineringslagen (2008:567) innebär ett förbud mot diskriminering, sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Enligt lagen är varje skola skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter. Detta arbete ska dokumenteras.

Skollagen (kap 6) anger att kränkande behandling av barn och elever förbjudet.

Plan mot kränkande behandling

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En plan för arbetet mot kränkande behandling måste enligt lagen upprättas. Där ska det tydligt framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla.

Det ska även finnas riktlinjer och rutiner som klargör hur verksamheten motverkar samt agerar om diskriminering eller någon form av trakasserier påstås ha inträffat. Här ska det framgå hur skolan bedriver ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder.

Skolans plan ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret vad gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En uppföljning, utvärdering och analys av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år.

Arbetet med de aktiva åtgärderna bedrivs på skolan i fyra steg och omfattar kränkande behandling, trakasserier och samtliga diskrimineringsgrunder. Detta sker utifrån ett aktivt och ständigt pågående arbete enligt cirkelmodellen, se nedan.

De fyra stegen som skolans personal ska bedriva

1. Undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns risker för kränkning, diskriminering, trakasserier – inklusive sexuella trakasserier – eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.
2. Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
3. Åtgärda – genomföra åtgärderna för att förebygga kränkning, diskriminering och trakasserier, detta för att främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet.

I planen ska det finnas med rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och personalen i skolan.

Samverkan med elever, vårdnadshavare och personal är obligatorisk och kan ske med representanter från olika grupper.

Vision

På Edane skola arbetar vi för att motverka alla former av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier samt strävar efter att alla vuxna och barn ska känna trygghet, respekt för varandra och ett ansvarstagande för den gemensamma sociala miljö vi vistas i. Ett aktivt arbete med värdegrundsfrågor tillsammans med eleverna hoppas vi ska skapa en skola som kännetecknas av kamratskap, trygghet, trivsel och gemenskap.

Ordlista

- **Diskriminering** = när skolan som verksamhet behandlar någon, elev eller vuxen, sämre än andra på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- **Trakasserier** = handlingar som kränker en annan persons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Både elever och personal kan göra sig skyldiga till trakasserier.
- **Sexuella trakasserier** = kränkande handlingar som har sexuell anspelning.
- **Kränkande behandling** = när en persons uppträdande kränker en annan persons värdighet utan att kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, blickar)
- Texter och bilder (sms, via nätet, foton, lappar)

Mobbning är när en eller flera personer vid upprepade tillfällen medvetet kränker någon. De som mobbar utövar sin makt över den de ger sig på.

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Varje elev har rätt att få stöd och bli tagen på allvar. En utredning ska göras och åtgärder vidtas. Elev som deltagit i en utredning om kränkning eller trakasserier får inte utsättas för repressalier.

Skolans arbete - ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att

- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att kränkande behandling och trakasserier inte är tillåtet i skolan.
- skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för kränkningar.
- det drivs ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och motverka kränkande behandling och trakasserier.
- en årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- en utredning görs och åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att trakasserier eller kränkningar förekommer.
- se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att

- följa skolans plan mot kränkande behandling.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- i det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.
- åtgärder vidtas när kränkande behandling eller trakasserier misstänks, anmäls eller upptäcks.
- dokumentera fall av kränkande behandling och trakasserier.
- följa upp utredda fall av kränkande behandling och trakasserier
- vara lyhörd för stämningen på skolan och hur det sociala samspelet fungerar i de olika klasserna.
- tillsammans med barnen ta fram klassens/skolans trivselregler.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar

- påtalar kränkande behandling och trakasserier som förekommer i skolan.
- ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hanteringen av sådana händelser.
- stöttar sina barn att vara goda kamrater.

Personalen i skolan förväntar sig att elever

- påtalar kränkande behandling och trakasserier som förekommer i skolan.
- är goda kamrater, följer skolans och klassens regler.

Vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier kontakta snarast skolan!

Kontaktpersoner inom skolan:

Mentor:

tlf: 0570-828 57, 0570-828 78

Skolans elevhälsoteam med rektor:

Rektor: Cecilia Brodin

tfn: 076-139 69 86

Skolsköterska: Gunilla Nilsson

tfn: 070-269 29 65

Kurator: Adrianna Lind

tfn: 070-191 27 68

Specialpedagog: Kristina Holmgren

tlf: 0570-828 57

Skolpsykolog: Emilie Granér, Elevhälsan

Konsulteras vid behov

Kartläggning under läsåret 2018/2019

- Elever besvarar en kommunövergripande enkät. Detta är en årlig kartläggning för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan.
- Utvecklingssamtal 2ggr/år där mentor tillsammans med elever och vårdnadshavare lyfter skolresultat och elevernas psykosociala arbetsmiljö.
- Pedagogerna har ett aktivt förhållningssätt i vardagssituationer, agerar och dokumenterar uppkomna händelser utifrån gällande regler. Möjlighet till individuella samtal är stor.
- Klassråd i alla klasser där trygghet, trivsel och socialt klimat finns med som stående punkt.
- Elevrådet har arbetat med specifika områden under året och bl.a. reviderat ordnings-/trivselregler samt diskuterat den gemensamma läro- och utemiljön.
- Elever på Edane skola besvarar skolans trygghetsenkät som ligger till grund för detta läsårs arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Sammanfattning av svaren på kommunövergripande enkät, 2018-2019

Nedan visas svaren för Edane skolas elever i en jämförelse med svaren på samma enkät 2018. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet stämmer helt/stämmer till stor del.

Edane skolas	2017 (%)	2018 (%)
Jag trivs bra i skolan	85,5	89,5
Jag har arbetsro på lektionerna	65,8	67,6
Jag känner mig trygg i skolan	84,0	86,3
Jag har vänner i skolan	95,3	92,3
Jag tycker alla vuxna i skolan är vänliga mot mig	90,2	91,7
Jag tycker att alla elever i skolan är vänliga mot mig	76,1	83,4
Jag är vänlig mot alla elever och vuxna på skolan	94,2	83,5

Vid sammanfattning av enkätsvaren kan vi se att det i år blivit en liten ökning av antal positiva svar för i stort sett alla påståenden. De påståenden som avviker mest i jämförelsen mellan 2017 och 2018 är det gällande ” jag är vänlig mot alla elever och vuxna på skolan”, här ser vi en minskning med 10,7 % samt ”jag tycker att alla elever i skolan är vänliga mot mig” där det blivit en ökning i antal positiva svar med 7,3 %. En förklaring till de förändringarna kan vara att eleverna blivit mer medvetna om hur de kan påverka gruppklimatet positivt. Vad gäller frågan gällande trygghet visar svaren en ökning med 2,3 % jämfört med föregående år. På frågan om eleverna har vänner i skolan ser vi en minskning med 3 % jämfört med 2017. På frågan gällande om man är vänlig mot alla elever och vuxna på skolan ser vi en minskning med 10,7 %. För påståendet om arbetsro på lektionerna har det skett en ökning med 1,8 %.

Sammanfattning av elevers svar på Edane skolas trygghetsenkät

Nedan visas svaren för Edane skolas elever år 2019 i en jämförelse med svaren på samma enkät 2018. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet stämmer helt/stämmer till stor del. Totalt svarade 149 elever på enkäten, frågor som är kursiverade har enbart ställts till elever i åk. 3-6.

Påstående	2018 (%)	2019 (%)
Jag trivs på skolan	88,0	83,8
Jag har kompisar i skolan och/eller i klassen	95,5	97,3
<i>Jag har arbetsro på lektionerna</i>	<i>55,1</i>	<i>62,7</i>
Jag får hjälp av personalen vid konflikter, bråk eller om jag/någon behandlas illa	87,2	85,8
Jag säger till personalen vid konflikter, någon blir retad eller jag/någon behandlas illa	84,8	85,1
<i>Förekommer det otrevliga sms/chatt/mail mellan elever på skolan i sociala medier</i>	<i>18,8</i>	<i>34,1</i>

Enligt enkätsvaren kan vi se ett högt antal jakande svar till påståendet ”jag har kompisar” och det har skett en ökning med 1,8 %, vilket bör tolkas som ett positivt resultat. Enligt svaren till påståendet ”jag har arbetsro på lektionerna” har en ökning av antal positiva svar skett på 7,6 %.

Det har skett en ökning av antal elever som upplever att det förekommer otrevliga sms/chatt/mejl med 15,3 %. En anledning till ökningen kan vara att det har lyfts i undervisningen att det kan förekomma kränkningar på nätet. 1,4 % färre elever anger att de får hjälp av personalen vid konflikter i år jämfört med föregående år. 0,3 % fler elever svarar att de säger till personalen vid konflikter.

Trygghetsfrågor som lyfts på elevråd/klassråd under läsåret 2018/2019

Otrygga platser har diskuterats på elevråd och klassråd. Även värdegrundsfrågor – hur vi ska vara mot varandra, har tagits upp. Arbetsro är även något som har lyfts fram i alla klasser. ”Trivsel i klassen” är en stående punkt på klassråd.

Det har inte blivit den kontinuitet i elevrådsarbetet som planerat p.g.a. personalbyte. Inför nästa läsår kan någon representant från trygghetsteamet vara med på elevrådet. Vid klassråd har inte alla elever vågat säga vad de tycker. Grupparbete kan vara ett sätt att få alla elever delaktiga. Elevinflytande i trivsel- och trygghetsfrågor är ett sätt att arbeta förebyggande.

Analys av kartläggningen samt åtgärder under läsåret 2018/2019

Vid genomförande av både den kommungemensamma och Edane skolas enkät bör frågornas formuleringar tas upp med eleverna innan de svarar på enkäterna för att på så sätt få ett så rättvisande enkätsvar som möjligt. Frågorna i Edane skolas enkät kan även behöva revideras.

Ett av målen i kvalitetsarbetet under nästa läsår kommer vara ”arbetsro”, t ex att diskutera med eleverna vad begreppet kan innebära.

Det är positivt att eleverna blivit mer medvetna om hur de kan påverka gruppklimatet positivt och ”Tillsammans-dagar” är ett bra tillfälle för eleverna att träffa och lära känna varandra. Elevinflytande genom klassråd och elevråd är ett sätt att arbeta förebyggande med trygghets- och trivselfrågor.

Att eleverna blivit mer medvetna om att det kan förekomma otrevliga sms/chatt/mail kan vara både positivt och negativt. Positivt att elever vet om att det kan förekomma kränkningar på nätet och vad de ska göra om det händer. Frågorna i Edane skolas enkät kan inför nästa läsår behöva revideras då det t ex även i spel på nätet kan förekomma otrevliga mejl. Materialet ”Värsta bästa nätet 2.0” har delats ut till alla elever i åk 4 och kommer vårterminen 2020 ut i en ny version och kan användas som stöd i undervisningen. Inför föräldramötet planeras det att göra en kartläggning av kränkningar på nätet för att kunna presentera för föräldrarna på föräldramötet. Pedagogerna ska även belysa det positiva med nätet, IKT och sociala media tillsammans med eleverna.

Det har inte blivit den kontinuitet i elevrådsarbetet som varit planerat p.g.a. personalbyte. Inför nästa läsår kan även någon representant från trygghetsteamet vara med på elevrådet.

Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2019/2020

Med utgångspunkt från utvärderingen och analysen av föregående års arbete samt kartläggningen revideras målen och nya åtgärder bestäms för årets plan.

Mål:

- Skolans personal arbetar aktivt för att öka medvetenhet och gällande kränkning oavsett form och arbeta för att förhindra kränkningar.
- Skolan arbetar med värdegrundsfrågor exempelvis ”arbetsro” utifrån resultatet av trygghetsteamets kartläggning av elevernas upplevelse av kränkningar på nätet.
- Alla elever är medvetna om vad värdegrundsorden står för.
- Alla elever ska känna att de lyckas och trivs i skolan.

Trygghetsteamet på Edane skola ska verka för att säkerställa att vår årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är ett levande dokument, att planen konkret omsätts samt utvärderas inför kommande läsår.

- Trygghetsteamet arbetar aktivt med att implementera planen i verksamheten. Att innehållet i planen omsätts i praktiken.
- Teamet deltar i informationsarbetet till vårdnadshavare och elever.
- De pedagoger som ingår i trygghetsteamet ska kunna bidra som stöttande funktioner kring ärende och åtgärder utifrån vår plan. I särskilda fall involveras teamet som stöd i uppföljningsarbetet.

- Trygghetsteamet dokumenterar, följer under året upp ärenden och ser mönster för att ta lärdom. Teamet analyserar resultaten från de enkäter vi använder.
- Trygghetsteamet letar aktivt efter aktuell fortbildning: Det kan handla om extern fortbildning alternativt kunniga inom kommunen. Trygghetsteamet delger sedan resten av personalen sina erfarenheter.
- Trygghetsteamet består av en representant från låg, mellan, fritids samt specialpedagog och träffas i specialpedagogrummet förslagsvis var tredje vecka.
- Det finns teman och frågeställningar till pedagoger att ta upp på arbetslagsteamet en gång i månaden.
- Trygghetsteamet har utvecklat frågor att en gång i månaden ta upp på klassråd och elevråd. En representant från trygghetsteamet deltar även på elevrådet.

Övergripande främjande åtgärder

Skolnivå

- Skolan har ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värden som den förmedlar genom sin organisation och undervisning.
- Diskussioner förs inom personalgruppen för att enas om tolkningar av regler, påföljder samt hur och när man ska agera i vissa situationer.
- Närvarande och engagerade vuxna under hela dagen.
- Se över den fysiska miljön på skolan.
- Varje år anordnas ett antal "Tillsammans-dagar" för hela skolan från förskoleklass till åk.6. Här delas eleverna in i åldersblandade grupper med faddersystem. Detta stärker tryggheten och främjar en vi-känsla mellan de olika klasserna.
- 6:an anordnar disco för alla elever på skolan på lunchrasten.
- Alla elever svarar på skolans trygghetsenkät under vårterminen, april/maj, pedagogisk personal stöttar de elever som på egen hand har svårt att svara på frågorna.
- *Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling* finns som stående punkt på arbetslagsmöten.
- Gemensamt ta fram skolans ordningsregler vid terminsstart, uppföljning på klassråd och beslut på elevråd. Om ordningsreglerna inte följs vidtar skolan åtgärder.
- Personalen i EHT-teamet finns vid behov med som handledare och stöd för lärarna och övrig personal. Personalen gör även besök i klasser och deltar vid arbetslagsmöten. Detta för att skapa en samsyn kring förhållningssätt, arbetsmetoder och strategier för elever i behov av särskilt stöd.
- Skolsköterska har hälsosamtal med elever i förskoleklass, åk. 2 och 4.
- Kartläggning av kränkningar på nätet i början på läsåret. Trygghetsteamet tar fram material.

- Ta upp kränkningar på nätet och konsekvenser i skolan med alla föräldrar på föräldramöte.
- Elevinflytande genom klassråd och elevråd.

Gruppenivå

- Personalen tar tillfället i akt och bemöter elevernas attityder och värderingar.
- Samarbetsövningar: Ge eleverna exempel och modeller på när/hur man visar respekt och hänsyn samt hur de kan använda det i praktiken, t.ex. på raster och i konfliktsituationer.
- Gruppstärkande övningar där individen upplever att den lyckas.
- Trygghetsfrågor diskuteras regelbundet på klassrådet och förs vid behov vidare till elevrådet.
- Gemensamt framtagna ordningsregler för klassen. Dessa följs kontinuerligt upp på klassråden.
- I den dagliga verksamheten med eleverna finns det med moment som tar upp värdegrundsfrågor.
- Personalen bär reflexvästar och är rörliga under raster för att skapa trygghet bland alla elever. Vissa elever har behov av att resurspedagoger följer med ut på rasterna.

Individnivå

- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Elevsamtal enskilt eller i smågrupper.
- Genom samtal stärka enskilda elever, positiv förstärkning.
- En fungerande dialog mellan skola-hem-skola.
- Pedagogerna kan utifrån behov och önskemål boka tid med personal från elevhälsoteamet för att få stöd och handledning i det sociala arbetet med elever och föräldrar.
- Elevledda utvecklingssamtal i åk.4-6.
- Coachingsamtal med kurator.

Ansvar: Rektor och all personal

Kränkande behandling

Främjande, förebyggande och förhindrande åtgärder:

- Skolan granskar varje läsår rutiner på skol-grupp-individnivå för att upptäcka och se vad som kan innebära risk för kränkningar av elever.
- Diskussioner med eleverna förs om de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkningar, d.v.s. vilket ansvar var och en har för det som skrivs och vilka bilder som publiceras.
- Personalen är medveten om sin betydelse som förebild genom sitt förhållningssätt och agerande.
- Ett förebyggande arbete med språkbruket sker i klasserna. Angripa språkbruket utifrån vad som upplevs som kränkningar. Diskutera och synliggöra jargonger elever emellan. Personalen ingriper omedelbart om en elev visar tråkig jargong eller attityd.
- Skolans personal har nolltolerans mot alla former av kränkningar och ingriper genast. Det här gäller även om personalen får kännedom om kränkningar som förekommer på fritiden inom de sociala medierna, då det påverkar elevens/elevernas skolsituation.
- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Det förs ett medvetet arbete och en kontinuerlig information mellan personalen för att skapa en gemensam grundsyn kring regler och bemötande av elever, i de fall man behöver ingripa.
- En kontinuerlig dialog förs med eleverna för att tydliggöra vad som är viktigt på rasterna och lektionerna för att alla ska trivas.
- Arbeta med att stärka eleverna för att motverka att maktstrukturer och hierarkier inte får möjlighet att utvecklas. Ibland styr personalen gruppindelningar för att inte ge utrymme för uteslutningar. Personalen är särskilt uppmärksam på faran för gruppbildning och andra oönskade effekter, t.ex. när eleverna står i led.
- Konflikter bearbetas enskilt, i grupp och tillsammans med föräldrar, utifrån situationen. Bedömningen när föräldrar ska kontaktas görs av läraren, t.ex. när föräldrar och lärare behöver ha gemensamma strategier.
- Sträva efter att organisera rastvärdssystemet effektivt och med genomtänkta lösningar, t.ex. rastvärdar både på framsidan och baksidan av skolbyggnaden och på de ställen där elever upplever sig otrygga (se sammanställning av trygghetsenkät).
- Alla klasser diskuterar i början av terminen vilka ordningsregler som ska gälla på skolan, med speciell inriktning mot diskriminering och kränkande behandling. De följs sedan upp i elevråd där reglerna slutligen bestäms.
- Den ordinarie personalen på skolan informerar vikarier om de ställen på skolgården som eleverna upplever som otrygga. Även lokalvårdare, kökspersonal och vaktmästare görs delaktiga i arbetet.

Ansvar: Rektor och all personal

Samtliga mål utvärderas senast: juni

Trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan har en nolltolerans för trakasserier, såväl sexuella som sådana med hänsyftning till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Personalen för diskussioner med eleverna om språkbruk som kan uppfattas som trakasserande och ha sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Oavsett om man är flicka eller pojke har man rätt att välja aktivitet efter intresse.
- All personal är uppmärksam på och bemöter attityder hos eleverna kring vad som anses tufft, fjantigt, pinsamt samt typiskt för flickor eller pojkar.
- En medveten fördelning av ”taltid” för att ge flickor och pojkar samma förutsättningar.
- Genusperspektivet ska finnas med i alla beslut som rör skolans organisation och verksamhet.

Ansvar: All personal

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Stödja elever som i olika sammanhang provar att klä sig könsöverskridande.
- Alla elever skall bemötas med respekt oavsett elevens känsla av könsidentitet.
- All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten.
- Om någon elev inte identifierar sig som flicka eller pojke eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön bemöts det med förståelse och respekt. Samtal och reflektioner med eleverna ska ske i naturliga sammanhang.

Ansvar: All personal

Etnisk tillhörighet

Främjande och förebyggande åtgärder:

- All personal tar tillfället i akt och bemöter elevernas attityder och föreställningar runt etniska likheter och olikheter, demokrati och jämlikhet.
- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.
- Tolk används vid samtal och möten vid behov.

Ansvar: All personal

Religion eller annan trosuppfattning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- I det vardagliga arbetet bemöts elevers frågor och funderingar, t.ex. om olika trosuppfattningar.
- Uppmärksamma och arbeta med mångkultur och de högtider som våra elever firar.

Ansvar: All personal

Funktionsnedsättning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Arbeta med att öka kunskapen och förståelsen hos elever och personal om olika funktionsnedsättningar för att främja ett bra bemötande.
- Planera och anpassa skolans lokaler och verksamhet efter de olika behov som finns för elever och vårdnadshavare med funktionsnedsättningar.
- Elever och vårdnadshavare med funktionsnedsättning ska ges samma möjligheter som övriga elever och vårdnadshavare genom anpassningar av skolans lokaler.
- Hiss och trapphiss finns installerat på skolan för att elever och/eller vårdnadshavare ska kunna förflytta sig överallt i skolan vid anordnade aktiviteter.
- Anpassa arbetssätt och material utifrån elevernas behov.
- Planera in och ge pauser till de elever som har stort rörelsebehov.

Ansvar: All personal

Sexuell läggning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Arbeta för ökad förståelse, respekt och acceptans för olika sexuella läggningar.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.
- Samtal och reflektioner med eleverna kring deras bruk av ord med sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Ålder

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolans lokaler och skolgård är till för alla oavsett ålder.
- Alla elever på skolan, från förskoleklass till åk.6, får komma till tals och framföra sina åsikter genom bl.a. elevråd.
- Nyanlända elever skolplaceras utifrån ålder och social mognad.

Ansvar: All personal

Delaktighet - förankring - information

September

- Planen för läsåret 2019/2020 samt trygghetsteamets arbete färdigställs av personalen, arbetet mot målen och åtgärderna för läsåret fastställs och elevernas tankar och förslag tas tillvara.
- Planen och trygghetsteamets arbete presenteras för eleverna både i klasserna och på elevrådet.
- Planen och trygghetsteamets arbete för läsåret 2019/2020 presenteras för vårdnadshavare och läggs ut som fil i varje klassrum på skolans lärportal Edwise. Det är särskilt viktigt att förskoleklassens och till nyinflyttade elevers vårdnadshavare informeras.

November

- Den kommungemensamma elevenkäten genomförs i klasserna. Mentorer har stämt av med sina elever kring frågor om trygghet och trivsel under höstterminens utvecklingssamtal, och eventuella ändringar och justeringar kan läggas in i planen.

April

- Edane skolas trygghetsenkät genomförs med alla elever från förskoleklass upp till åk.6. Den sammanställs av specialpedagogen, därefter analyseras resultaten av klasslärarna och i arbetslagen gemensamt. Eleverna i varje klass lämnar synpunkter på arbetet kring trivsel och trygghet och kommer med förslag på åtgärder.

Juni

- Vid en pedagogisk konferens eller PKU-dagar i juni granskas läsårets arbete. Med utgångspunkt från enkäterna, olika kartläggningar och den dokumentation som finns analyseras och utvärderas samtliga mål i planen, samt hur arbetet har fungerat på organisations-, grupp- och individnivå. Nya mål och åtgärder diskuteras. Utvärderingsfrågorna i planen används som stöd.
- Gemensamma mål, förebyggande och förhindrande åtgärder för läsåret 2021/2022 dokumenteras i skolans *Kvalitetsredovisning* och är ett underlag för den revidering som görs i början av nästa läsår.

Under läsåret följs arbetet kring den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* samt trygghetsteamets arbete kontinuerligt upp i samtliga klasser. Detta för att säkerställa att alla elever behandlas lika och att elevernas åsikter tas tillvara. Skolans likabehandlingsarbete följs även regelbundet upp på elevhälsoteamets möten under hela läsåret.

Vårdnadshavare har möjlighet att kontinuerligt lämna synpunkter på planen och på arbetet med likabehandling, till rektor, ansvarig mentor eller till elevhälsoteampersonal. Exemplar av den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* ska finnas i skolans krisplan samt i varje klassrum. Planen finns även utlagd i varje klassrum på skolans lärportal Edwise där vårdnadshavare alltid har möjlighet att lämna

synpunkter på innehållet. Vid terminens första skolråd, med representanter i form av klassföräldrar, går planen igenom och innehållet diskuteras.

Ansvar: Rektor, mentor, specialpedagog och elevhälsoteam.

Kompetensutveckling

Trygghetsteamet letar under läsåret aktivt fortbildning för att främja trivsel, trygghet och motverka kränkningar och trakasserier.

Den kommungemensamma elevhälsoplanen presenteras och börjar gälla fr.o.m. höstterminen. Kompetensutveckling för att implementera elevhälsoplanen kommer att ske.

Uppföljning och utvärdering

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling följs upp, utvärderas och dokumenteras fortlöpande under arbetslagsmöten.

September/oktober

- Avstämning kring varje elevs mående, mentor eller kurator genomför intervjuer och kartläggningar vid behov.
- Vid höstterminens föräldramöte och utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

November

- Svaren på kommunövergripande enkät sammanställs centralt och skickas till skolan för vidare analys och eventuella åtgärder på skolan.

April

- Svaren på Edane skolas enkät analyseras och utvärderas i arbetslagen och tillsammans med eleverna i respektive klass. Vid behov kan intervjuer och kartläggningar genomföras.
- Vid vårterminens utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

Juni

- Arbetslagen gör en bedömning av måluppfyllelsen och en utvärdering av planens främjande och förebyggande åtgärder. Samtidigt görs en utvärdering av planens övriga delar.
- Svaren på elevens trygghetsenkät sammanställs av specialpedagog och presenteras och analyseras i arbetslagen.
- Övriga synpunkter på planen samlas in.
- Arbetslagen och klasserna diskuterar vilka förebyggande och främjande åtgärder som ska prioriteras kommande läsår.
- Personalen beslutar vilka mål som ska finnas med i nästa års plan.
- Elevhälsoteamet och specialpedagog ansvarar för att utvärderingen sammanställs skriftligt. De ansvarar även för eventuell revidering av planen och för att nya mål och åtgärder skrivs in.

- Uppföljning och utvärdering av planen ska vara klar senast augusti 2020. Arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Dokumentation

En uppföljning och utvärdering ska leda fram till: Vilka åtgärder som har varit bra, fungerat och vad som behöver förbättras. Vad som har gjorts och vad som planeras. Hur man har samverkat med elever och personal.

Utvärderingen dokumenteras i skolans *Systematiska kvalitetsredovisning*. I slutet av läsåret, juni månad, görs en slutgiltig årlig utvärdering som ligger till grund för kommande läsårs plan.

När åtgärder sätts in under en begränsad tid ska det alltid finnas en dokumenterad tidsplan, d.v.s. när åtgärden har påbörjats och när den har avslutats. Åtgärderna dokumenteras i EHT-protokoll under året.

Ansvar: Rektor, trygghetsteamet och all personal

Stödfrågor vid utvärderingen av planens mål och åtgärder

- Har vi nått vårt mål?
- Har åtgärderna genomförts? (Om inte: Varför och vem bär ansvaret?)
- Vilka åtgärder planeras men har ännu inte vidtagits?
- Åtgärder som gett positiv effekt. Vad var bra?
- Vilka åtgärder behöver förbättras? Hur?
- Har vi använt resurserna rätt?
- Hur har samverkan skett?

Frageställningar som undersöker skolans verksamhet

- Har nya risker och hinder uppmärksammats vid utvärderingen och vilka nya åtgärder behöver göras?
- Har risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling framkommit i kommunens grundskoleenkät?
- Har några konkreta händelser inträffat som kan upplevas som diskriminering trakasseri eller kränkande?
- Förekommer repressalier?
- Har diskriminering, trakasseri eller kränkande behandling uppmärksammats av elev- eller lärarorganisationer?
- Granska riskerna för diskriminering, trakasseri och kränkning utifrån organisationsnivå:
Resursfördelning, lokaler, utemiljö, personella resurser granskas på arbetslagsträffar, APT, EHT och klasskonferenser.
- Riskerar skolan, genom sin organisation, att diskriminera elever och föräldrar direkt, indirekt, genom bristande tillgänglighet eller genom

handlingar som kan upplevas som instruktioner till diskriminering eller repressalier? Granskas mot diskrimineringsgrunderna.

- Granska riskerna för diskriminering, trakasserier och kränkningar utifrån gruppnivå och individnivå:
- Elevernas upplevelser och synpunkter fångas upp vid gruppintervjuer, enkätfrågor, samtal med elever och elevråd. Upplevelser och synpunkter fångas upp vid utvecklingssamtal.
- Förekommer beteenden från vuxnas sida som kan upplevas som diskriminering, trakasserier eller kränkningar?

Frageställningar som analyserar skolans verksamhet

- Vilka risker har framkommit?
- Vad är orsaken till riskerna?
- Hur kan riskerna minimeras? Vilka åtgärder behöver göras?
- Vad är orsaken till händelser som upplevts som diskriminering, trakasserier eller kränkningar? Hur har de följts upp? Och hur kan de förebyggas i fortsättningen?

Framåt

- Hur använder vi oss av våra erfarenheter i kommande läsårs ”*Årlig Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling*”?

Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp kränkande behandling och trakasserier mellan elever

Allmänna rutiner för att upptäcka:

Här beskrivs vilka rutiner ni har för att upptäcka kränkningar och trakasserier samt vem som är ansvarig.

- Trygghetsfrågor tas upp inom arbetslagen.
- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.
- Regelbundna samtal med enskilda elever i klasserna.
- Enkäter.
- Uppmärksamhet inför förändrat beteende.
- Dokumentation och kartläggning.
- Dialog med hemmen.
- Frånvarostatistik med uppföljning.

Ansvar: Rektor och all personal.

Vuxen kränker barn/elev

Om vuxen utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När en vuxen kränker ett barn eller en elev ska man som kollega och/eller chef reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Ansvarig rektor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits i den akuta situationen. Rektor meddelar huvudman.
3. I en situation där kränkning misstänks eller har förekommit börjar rektor att utreda genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat.
4. Samla ytterligare fakta kring kränkningarna genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?
5. Händelsen/händelserna utreds genom att den eller de som kränker berättar vad som hänt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att kontroller kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.

Blanketten "Dokumentation av kränkande behandling" påbörjas och fylls på efterhand.

6. Elevernas vårdnadshavare informeras snarast om samtalen. Beroende på elevernas ålder och mognad, vem som leder samtalen, vad som hänt och hur akut händelsen är informeras vårdnadshavarna före eller efter samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
7. Ansvarig rektor utreder händelsen och avgör hur uppföljningen ska se ut.

8. Uppföljning sker de närmaste dagarna samt åter efter ca två veckor. Ansvarig rektor dokumenterar uppföljningen av händelsen i den påbörjade blanketten samt beslutar och dokumenterar när ärendet är avslutat. Dokumentation skickas till huvudman.
9. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
10. Den eller de som kränkt behöver också följas upp och samtalas med under en period.
11. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till Lärande och stöds verksamhetsledning och utskott, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker barn/elev

Om barn/elev utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett ska omedelbart åtgärder vidtagas. Ansvarig lärare/mentor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ansvarig lärare/mentor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat. Rektor informeras och meddelar huvudman. Mentor informerar berörda elevers vårdnadshavare om det inträffade och vilka åtgärder som kommer att vidtas.
2. Den/de som fått rektors uppdrag att utreda börjar med att ta reda på fakta kring vad som har hänt genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Vem är ledaren? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

3. Den eller de som kränker berättar vad som hänt, en i taget och så nära i tid som möjligt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Fråga gärna: ”Vad kan du göra för att kränkningarna ska upphöra?” Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.
4. Berörd personal inom skolan informeras och vid behov elevhälsoteamet.
5. Elevernas vårdnadshavare informeras fortlöpande om samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
6. Om vårdnadshavaren har synpunkter på skolans hantering av ärendet ombeds de kontakta huvudman, i det här fallet skolchefen.

7. Den kränkte och de som kränkt kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal med kurator eller skolsköterska.
8. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt regelbundet tills kränkningarna upphört. Kontinuerlig kontakt med berörda vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras fortlöpande. När ärendet är avslutat skickas dokumentationen till huvudman.
9. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta beslut tar rektor, vilket innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker vuxen

Om barn/elev utsätter vuxen för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett vidtas omedelbart åtgärder. Ansvarig rektor meddelas. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Huvudman informeras.
2. Vårdnadshavaren informeras och ges möjlighet att delta i utredningen.
3. Ansvarig rektor utreder händelsen genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna? Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Tid för uppföljning bokas.

Blanketten ”**Dokumentation av kränkande behandling**” påbörjas och fylls på efter hand.

4. Elevernas vårdnadshavare informeras om samtalen om de inte har varit personligen närvarande. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
5. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt kontinuerligt tills kränkningarna upphört. Ansvarig rektor dokumenterar händelsen, uppföljningen och beslutar när ärendet avslutas. Dokumentationen skickas till huvudman.
6. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
7. Den som kränkt kan också behöva samtalsstöd i någon form.
8. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor informeras och beslutar om fortsatta åtgärder.

Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier/diskriminering

Ärendet anmält av	Ansvarig handläggare i ärendet	
Den kränkte/diskriminerade elevens namn	Personnummer	
Skola/förskola/fritidshem	Klass/avd	Anmälningdatum

Beskrivning av händelsen

- Rektor informerad Datum
- Huvudman informerad Datum
- Tillbudsrapport inlämnad (*Vid fysisk skada*) Datum

	Information har skett till berörda (<i>personal, EHT, kamrater</i>)	Datum
1		
2		
3		
4		
5		

Datum för samtal med berörd elev (samt ev. anteckningar)

Datum för samtal med övriga inblandade (namn + ev. anteckningar)

Datum för kontakt med vårdnadshavare (samt ev. anteckningar)

- Åtgärdsprogram har upprättats Datum
- Åtgärdsprogram har inte upprättats

Datum för uppföljning (ange med vem/vilka)

- Ärendet är avslutat Datum
- Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst Datum

Blanketten samt övrig dokumentation arkiveras av rektor/förskolechef. Kopia (exkl. anteckningar) lämnas till LoS exp.

Kontakter för mer information

Barn- och elevombudet finns på Skolverket och ska hjälpa elever i frågor om kränkande behandling i skolan. Hit kan man vända sig för att få råd, stöd och hjälp.

Adress: Barn- och elevombudet, 106 20 Stockholm
Telefon: 08-527 332 00 **E-post:** beo@skolverket.se
Webbplats: www.skolverket.se

I Sverige har alla barn och ungdomar under 18 år en egen ombudsman som arbetar för deras rättigheter. Barnombudsmannen informerar om barnkonventionen, följer hur den fungerar i samhället, samt föreslår ändringar i lagar och regler.

Telefon: 08-692 29 50 **E-post:** bo@bo.se **Webbplats:** www.bo.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter i samhället.

Telefon: 08-120 20 700 **E-post:** do@do.se **Webbplats:** www.do.se